

Handläggare

Linda Palo
Telefon: 08-508220333

Till

Hägersten Älvsjö stadsdelsnämnd
2024-03-21

Kris- och krigsberedskap

Svar på skrivelse från (M), (C), (L) och (SD)

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Moderaterna, Centerpartiet och Liberalerna med instämmande av Sverigedemokraterna och ersättaryttrande från Kristdemokraterna har i en skrivelse ställt frågor om förvaltningens kris- och krigsberedskap och nämndens roll i händelse av kris eller krig. Förvaltningen besvarar frågorna och framför att förvaltningen bedriver ett genomtänkt beredskapsarbete och övar både krisledning och krigsledning. Både krisledningsorganisation och krigsledningsorganisation finns framtagna. Risk- och sårbarhetsanalysen kommer att uppdateras under 2024. Samhällsviktiga verksamheter har övade kontinuitetsplaner och samtliga enheter har beredskapsparmar utskrivna.

Ärendet

Stadsdelsnämnden beslutade den 25 januari att överlämna en skrivelse om kris- och krigsberedskap för beredning till förvaltningen. Skrivelsen är från Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Sverigedemokraterna samt Kristdemokraterna med ett ersättaryttrande. I skrivelsen beskriver de att Sverige befinner sig i det svåraste säkerhetsläget sedan andra världskriget och menar att vi behöver vara förberedda, så långt som möjligt, på alla nivåer, i hela samhället. Med anledning av det önskas svar på nio frågor om förvaltningens kris- och krigsberedskap samt nämndens roll i händelse av kris och krig.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för samhälle och service. De fackliga organisationerna informeras vid förvaltningsgrupp den 12 mars.

Förvaltningens synpunkter och förslag

1. *Vilka åtgärder har stadsdelsförvaltningen vidtagit och vilka åtgärder planerar man att vidta, för att stärka beredskapen inom stadsdelsförvaltningens ansvarsområden i händelse av kris eller krig och hur ofta genomför stadsdelsförvaltningen krigsledningsövningar?*

Grunden till beredskapsarbetet, både när det gäller kris och höjd beredskap (skärpt och högsta) utgår från förvaltningens risk- och sårbarhetsanalys (RSA). I förvaltningens RSA identifieras förvaltningens samhällsviktiga verksamheter. Utgångspunkten är förvaltningens kärnuppdrag samt hur människors liv och hälsa och samhällets funktionalitet kan upprätthållas. Därefter görs en utvärdering och analys som visar hur förvaltningen kan skapa förmåga att bedriva dessa verksamheter även i händelse av kris eller krig. RSA:n kommer att uppdateras under 2024.

Med detta som grund utvecklas beredskapsarbetet kontinuerligt, bland annat genom att kartlägga och analysera verksamheternas sårbarheter, beroenden och resurser. Planer och rutiner skapas på enhetsnivå för att minimera konsekvenser av olika händelser, till exempel elavbrott, vattenbortfall, våldshandlingar, terrorhandlingar med mera. Slutligen övar verksamheterna på olika nivåer krisledning, krisstöd och trygghetspunktsorganisation.

Krisledningsövningar har genomförts årligen sedan en tid tillbaka, men krigsledningsförmågan övades för första gången den 5 mars 2024. Därefter kommer även detta övas årligen.

I fredstid samverkar, övar och samordnar förvaltningen även beredskapsarbetet med aktörer i och utanför stadsdelsområdet för att kunna upprätthålla samordningsansvaret samt ge invånare och besökare i vår stadsdel bästa förutsättningarna och underlätta deras situation i händelse av kris och krig.

2. *Vad är den politiska stadsdelsnämndens roll i form av kris eller krig?*

Vid kris håller krisledningen på förvaltningen nämnden informerade genom informationsdelning och uppdatering över hur hanteringen sköts. I övrigt fungerar stadsdelsnämnden som vanligt vid en kris. Vid en större kris har stadsledningskontoret ansvaret för att leda och samordna stadens samlade krishantering genom en central

krisledningsorganisation som leds av stadsdirektören. Vid extraordinära händelser kan även stadens krisledningsnämnd, bestående av borgarråden, aktiveras. Detta gjordes exempelvis under pandemin.

Vid skärpt beredskap så fortsätter delvis (så långt det är möjligt) hela nämndens åtaganden (både bör- och ska-verksamhet), samtidigt som en omställning till krigsorganisation ska påbörjas. Det innebär att nämndens roll även då fortsätter som vanligt så långt det är möjligt. Vid högsta beredskap (krig) ställer hela staden om till krigsorganisation, enligt de krigsledningsplaner som varje förvaltning har tagit fram. Under höjd beredskap (både skärpt och högsta beredskap) ska kommunstyrelsen leda arbetet med civilt försvar och får, i ärenden som inte kan anstå kommunfullmäktige, fatta beslut i deras ställe.

3. *Vad har stadsdelen för civil beredskap för att snabbt hjälpa invånarna vid situationer som avstängt eller förorenat dricksvatten, avstängd el eller fjärrvärme, stängda livsmedelsbutiker eller utslagna betalningssystem?*

Stadsdelsförvaltningen deltar i arbetet med nödvatten och nöd-el (Styrel) som stadsledningskontoret leder och driver. Där arbetar förvaltningen dels för att nämndens samhällsviktiga verksamheter ska prioriteras och att "hubbar" ska prioriteras så att civilbefolkningen ska få vatten och el så långt det går. För de samhällsviktiga verksamheterna finns reservrutiner och processer, bland annat för utbetalningar inom ekonomiskt bistånd.

Vid dessa typer av samhällsstörningar så kommer förvaltningen även att öppna upp stadsdelsområdets trygghetspunkter, där reservkraft, vatten, värme, stöd och information erbjuds. Här kan invånare exempelvis hämta matkuponger, rekvisitioner, utbetalningskort med mera. Trygghetspunkterna i Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde finns på följande adresser:

- Dialoggatan 14, vid Telefonplan.
- Axelsbergs torg 3, i Axelsberg.
- Medborgarkontoret på Älvsjö Stationsgata 21 i Älvsjö

4. *Hur många skyddsrum finns i vår stadsdel? Hur ska medborgare som bor i områden där det är långt till närmaste skyddsrum informeras och hänvisas var de kan ta skydd?*

kommer framför allt vara behjälplig med information och ledsagning till skyddsrum vid exempelvis krig.

MSB har en karta på sin hemsida som visar var det finns skyddsrum

[https://msbgis.maps.arcgis.com/apps/instant/nearby/index.html?appid=8bfc89e7c6064bc181c6a1a6bbac2fa3&sliderDistance=](https://msbgis.maps.arcgis.com/apps/instant/nearby/index.html?appid=8bfc89e7c6064bc181c6a1a6bbac2fa3&sliderDistance=1)

[1](#) Skyddsrummen är inte menade att rymma alla människor i Stockholm eller Sverige. MSB skriver följande på sin hemsida:

Skyddsrummen är i första hand en möjlighet i områden som är svåra att utrymma, till exempel större tätorter eller städer.

De som inte har ett skyddsrum nära sig hänvisas till ett annat skyddande utrymme till exempel en källare, tunnel eller tunnelbanestation. Information om skyddsrum och andra beredskapshöjande åtgärder ges dels via förvaltningens engagemang i lokala aktiviteter, som till exempel sommar på torget och dels genom spridning i olika informationskanaler under beredskapsveckan.

5. *Hur ser stadsdelens plan ut för att kunna kommunicera med vårdnadshavare till barn i våra förskolor, om det inträffar någon större händelse under verksamhetens öppettider och evakuering behöver ske?*

Inom arbetet med krishantering och civilförsvaret (krigsorganisation) har stadsdelsförvaltningen byggt upp en organisation med klusterförskolor. Det innebär att förvaltningen, vid behov, kommer att effektivisera barnomsorgen och endast ha så kallade klusterförskolor öppna. Dessa är avsedda för barn vars vårdnadshavare har samhällskritiska arbeten enligt MSB. I arbetet med klusterförskolor ingår även hur detta ska kommuniceras till vårdnadshavare beroende på om el, telekommunikation med mera fungerar eller inte.

6. *Hur är medarbetarna informerade om deras uppgift att upprätthålla stadsdelsnämndens verksamhet i händelse av kris eller krig?*

Vid kris så ska alla medarbetare fortsätta sina arbeten så långt det går, med undantag för de som har särskilda uppgifter vid kris. Förvaltningen ska fungera så normalt som möjligt så långt det går och chefen fortsätter att leda och fördela arbetet. Medarbetarna informeras om arbetet med krisberedskap genom årlig information på APT samt involveras i arbetet med RSA och kontinuitetsplaner.

I händelse av krig gäller tjänsteplikten, vilket har informerats via APT, chefsforum och vid gemensamma möten samt på intranätet. Arbetet med krigsberedskap kommer att intensifieras ju längre stadens arbete med det civila försvaret fortgår och utvecklas. Planer för hur medarbetare ska förflyttas, vilka specifika uppgifter alla medarbetare kommer att ha med mera, kommer att tas fram och stadsdelsförvaltningen inväntar instruktioner från stadsledningskontoret för hur detta arbete ska gå till.

- 7. Vid händelse av kris eller krig, bör de flesta invånare kunna ombesörja sig själva med el, vatten och mat, under en tid. Planerar förvaltningen några aktiviteter för att öka medvetenheten kring detta hos medborgarna, i egen regi eller tillsammans med en frivillig försvarsorganisation?*

Stockholms stad deltog i beredskapsveckan 2022 och 2023. Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning deltog genom att använda stadens budskap internt och via sociala medier och andra kommunikationskanaler. Förvaltningen har även genomfört andra åtgärder för att höja invånarnas egenberedskap, till exempel genom att delta på evenemang i stadsdelsområdet och visa en krislåda samt informera om krisberedskap. Säkerhetssamordnaren har även genomfört ett antal föreläsningar för odlarföreningar, beredskapsorganisationer med mera.

- 8. Vilka upparbetade kontakter har stadsdelen med civilsamhället i dessa frågor och vilken roll och uppgifter kan dessa aktörer ha vid en kris eller krig?*

Stadsdelsförvaltningen har breda upparbetade externa kontakter genom bland annat vår externa krissamverkansgrupp, platssamverkan och genom andra samverkansformer. I krissamverkansgruppen ingår bland annat svenska kyrkan, polis, räddningstjänst, röda korset, primärvård, utbildningsförvaltningen med flera. Krissamverkansgruppen träffas minst två gånger per år. I platssamverkan är olika aktörer inblandade vid varje plats och många aktörer tillhör civilsamhället. Vid platssamverkan har förvaltningen möjlighet att arbeta upp väldigt täta kontakter med civilsamhället. Andra samverkansformer är bland annat stadsövergripande samverkan med civilförsvarsförbund, MSB och myndigheten för stöd till trossamfund.

I alla dessa forum formuleras olika aktörers ansvar och möjligheter att stötta och samordna samt vilka ”resurser” som finns gemensamt, både under kris och krig. Stadsdelsförvaltningen arbetar löpande med att utöka

samverkansgrupper för att effektivisera hanteringen och beredskapen vid kris och krig.

9. *Hur arbetar stadsdelsförvaltningen med att medarbetare som är involverade i ovan frågor och arbetsuppgifter är säkerhetsprövade och att känslig information inte sprids?*

Gällande säkerhetsprövning och säkerhetsskydd så berörs enligt stadsledningskontoret inte stadsdelsförvaltningarna. Därmed behövs ingen säkerhetsklassning av personalen på förvaltningen. Däremot arbetar många på förvaltningen med olika typer av sekretessklassad information och hanterar det utifrån sekretessreglerna.

Sammanfattningsvis så bedriver förvaltningen ett genomtänkt beredskapsarbete och övar både krisledning och krigsledning. Både krisledningsorganisation och krigsledningsorganisation finns framtagna. Risk- och sårbarhetsanalysen kommer att uppdateras under 2024. Samhällsviktiga verksamheter har övade kontinuitetsplaner och samtliga enheter ska ha beredskapspärmar utskrivna med rutiner och information som kan behövas vid ett eventuellt el- eller telekommunikationsavbrott.

Lee Orberson
stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Linda Palo
avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Skrivelse om kris- och krigsberedskap

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lee Orberson, stadsdelsdirektör	2024-03-05
Linda Palo, avdelningschef	2024-03-05